

NIEUW RAAM LEERPLAN GODSDIENST/LEVENSBSCHOUWING TWEDE FASE

Modulaire aanpak en aansluiting bij profielen

In september hebben alle katholieke scholen voor voortgezet onderwijs die een havo en/jof vwo-afdeling hebben een nieuw raam leerplan ontvangen voor het vak godsdienst; levensbeschouwing in de Tweede Fase. Het raam leerplan is in opdracht van de Nederlandse Katholieke Schoolraad (N KSR) ontwikkeld door een commissie van deskundigen uit het katholiek onderwijsveld.

Het nieuwe raam leerplan heeft een opzet die vergelijkbaar is met leerplannen van andere vakken. Hierdoor sluit het goed aan op de wetgeving van de Tweede Fase. Het plan is bestemd voor schoolleiders, docenten en ontwikkelaars van methoden en is op te vatten als richtinggevend voor het vak godsdienst /levensbeschouwing.

Godsdienst/levensbeschouwing is gericht op de bevordering van deelname aan de samenleving vanuit religieus en ethisch perspectief. Het leergebied beoogt derhalve bij te dragen aan de ontwikkeling van leerlingen op levensbeschouwelijk en ethisch gebied, zodat zij kunnen toegroeien naar een persoonlijke, verantwoorde levensbeschouwelijke en ethische stellingname. Het vak beoogt tevens bevordering van de ontwikkeling van een menswaardige identiteit en op deelname aan het levensbeschouwelijk en ethisch zoeken naar menselijkheid zoals zich dat in de loop van de geschiedenis in vele godsdiensten en andere levensbeschouwingen heeft ontwikkeld. De waarde van de christelijke traditie wordt hiermee voor leerlingen toegankelijk gemaakt en in communicatie gebracht met andere levensbeschouwelijke tradities en kan zo meespelen in hun zoeken naar en beleving van uiteindelijke zin.

Doel

Als algemene doelstelling formuleert het nieuwe raamleerplan: "De leerlingen kunnen de eigen aard van de levensbeschouwelijke en ethische invalshoeken verhelderen en vanuit deze invalshoeken kritisch communiceren over allerlei thema's op persoonlijk en maatschappelijk gebied en op het gebied van het gekozen profiel." Leerlingen dienen derhalve in staat te zijn existentiële ervaringen in het perspectief van deze invalshoeken te plaatsen, de kern van de christelijke traditie te verstaan, te beleven en in dialoog met andere levensbeschouwelijke tradities te brengen. Bovendien moeten ze levensbeschouwing en ethiek kritisch kunnen afstemmen op andere invalshoeken en standpunten die ze hierbij ontwikkelen met anderen kunnen delen.

Eindtermen

De eindtermen voor het vak godsdienst/levensbeschouwing zijn niet afgeleid uit de onderwerpen die behandeld moeten worden, maar uit de algemene doelstelling. Door deze eindtermen te groeperen, kan het vak overzichtelijk worden ingedeeld en kunnen samenhangende onderwijsprocessen worden georganiseerd. In het raamleerplan worden drie domeinen waaraan eindtermen worden gekoppeld, onderscheiden:

- de levensbeschouwelijke en ethische invalshoeken als perspectieven van het vak godsdienst/levensbeschouwing;
- de doorwerking van de levensbeschouwelijke en ethische invalshoeken in de leefwereld van de leerlingen;
- de toepassing van de levensbeschouwelijke en ethische invalshoeken op bepaalde thema's.

Daarnaast zijn er clusters die samenhangen met de profielen en waarvan er één door de leerlingen wordt uitgewerkt: maatschappij en economie, maatschappij en cultuur, natuur en gezondheid of natuur en techniek.

VOORBEELDEN VAN THEMA'S

Thema's op persoonlijk gebied

- Relaties tussen mensen
- Seksualiteit
- De verhouding tussen zin en onzin
- Leven en dood
- De verhouding tussen juist en onjuist
- Levensbeschouwelijke autobiografie

Thema's op maatschappelijk gebied

- Verzorgingsstaat: wat doet de overheid voor ons, wat doen we voor elkaar?
- Mondiale samenleving: hoe ver gaat solidariteit?
- Hoe verdelen we schaarse middelen?

- Milieu en groei
- Grenzen aan het medisch handelen

Modulaire aanpak

De studielast in de Tweede Fase is opgebouwd uit drie delen: algemeen deel, profieldeel en vrij deel. Sommige scholen zullen leerlingen in de gelegenheid stellen in dit vrije deel de vakken te kiezen die ze nodig hebben om een tweede profiel te kunnen studeren. In het vrije deel verzorgt de katholieke school voor alle leerlingen het identiteitsgebonden vak godsdienst/levensbeschouwing. De invulling van dit leergebied in de Tweede Fase zal kunnen aansluiten bij die plaatsen in de leerroute waarop leerlingen thema's in een levensbeschouwelijk en ethisch perspectief kunnen plaatsen.

Voorgesteld wordt om bij de uitvoering van onderwijsprocessen een modulaire aanpak te kiezen. Het voordeel daarvan is dat gewerkt kan worden met afgeronde onderwijsprocessen van veertig studielasturen. Daardoor wordt de invulling van deze processen flexibel en aanpasbaar aan doceervorm, leerlingvariabelen en de actualiteit van de thematieken. Het gevaar van modulaire aanpak is segmentering: onderwijsprocessen kunnen door leerlingen gemakkelijk worden ervaren als op zichzelf staande gebeurtenissen. Om dit te vermijden, kunnen modules worden ontworpen die variëren in de thematiek maar die herkenbaar en consequent hetzelfde instrument hanteren. In de bijlagen van het raamleerplan is een voorbeeld van een module over het thema 'dood' opgenomen.

Het raamleerplan is te bestellen bij de NKSR, postbus 82068, 2508 EB Den Haag, telefoon 070 356 81 00.